

V Bruseli 13. júna 2016
(OR. en)

9192/16

ECOFIN 445
UEM 192
SOC 309
EMPL 205
COMPET 279
ENV 324
EDUC 179
RECH 171
ENER 187
JAI 433

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	9120/16 ECOFIN 412 UEM 162 SOC 276 EMPL 172 COMPET 249 ENV 293 EDUC 149 RECH 141 ENER 154 JAI 399 - COM(2016) 323 final
Predmet:	Odporúčanie na ODPORÚČANIE RADY, ktoré sa týka národného programu reforiem Bulharska na rok 2016 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Bulharska na rok 2016

Delegáciám v prílohe zasielame uvedený návrh odporúčania Rady vychádzajúci z návrhu Komisie COM(2016) 323 final, ktorý zrevidovali a odsúhlasili rôzne výbory Rady.

ODPORÚČANIE RADY

Z...,

**ktoré sa týka národného programu reforiem Bulharska na rok 2016
a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Bulharska na rok
2016**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia prijala 26. novembra 2015 ročný prieskum rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2016. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada v dňoch 17. až 18. marca 2016. Komisia prijala 26. novembra 2015 na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Bulharsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie.
- (2) Správa o Bulharsku na rok 2016 bola uverejnená 26. februára 2016. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Bulharsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 14. júla 2015, a pokrok Bulharska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Obsahovala aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Komisia prijala 8. marca 2016 oznámenie, v ktorom predstavila výsledky hĺbkového preskúmania. Na základe svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že v Bulharsku existujú nadmerné makroekonomické nerovnováhy. Hospodárstvo sa vyznačuje predovšetkým pretrvávajúcou nestabilitou vo finančnom sektore a vysokou zadlženosťou podnikov v kontexte vysokej nezamestnanosti.

- (3) Bulharsko predložilo 15. apríla 2016 svoj národný program reforiem na rok 2016 a konvergenčný program na rok 2016. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne.
- (4) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny sa zohľadnili pri programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov na roky 2014 – 2020. Podľa článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013³ platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach o uplatňovaní opatrení spájajúcich účinnosť európskych štrukturálnych a investičných fondov s riadnou správou hospodárskych záležitostí.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Na Bulharsko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu. Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2016 plánuje postupne zlepšovať celkové saldo na -1,9 % HDP v roku 2016 a ďalej na -0,2 % HDP v roku 2019. Dosiahnutie strednodobého rozpočtového cieľa, ktorým je štrukturálny deficit vo výške 1 % HDP, je naplánované od roku 2017. Na základe konvergenčného programu sa očakáva, že pomer verejného dlhu k HDP dosiahne vrchol v roku 2018 na úrovni 31,8 % a postupne klesne na 30,8 % v roku 2019. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú tieto rozpočtové prognózy, je mierne priaznivý. Opatrenia potrebné na podporu plánovaných cieľových deficitov na obdobie od roku 2017 však neboli dostatočne konkretizované. Na základe prognózy Komisie z jari 2016 existuje za predpokladu nezmenenej politiky riziko určitej odchýlky od postupu úprav smerujúcich k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa v rokoch 2016 a 2017. Rada na základe svojho posúdenia konvergenčného programu a po zohľadnení prognózy Komisie z jari 2016 zastáva názor, že možno očakávať, že Bulharsko vo všeobecnosti dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu. Napriek tomu budú v rokoch 2016 a 2017 v záujme ich dodržania potrebné ďalšie opatrenia.
- (6) Bulharsko dosiahlo určitý pokrok pri plnení minuloročného odporúčania zefektívniť výdavky na zdravotnú starostlivosť, najmä vytvorením národnej mapy zdravia, ktorá umožní, aby plánovanie výdavkov na zdravotnú starostlivosť bolo v súlade s územnými kritériami a potrebami obyvateľstva. Bulharský systém zdravotnej starostlivosti čelí závažným výzvam, ako je obmedzený prístup k starostlivosti, nízka úroveň financovania a zlé výsledky v oblasti zdravotnej starostlivosti. Napriek nedávnomu úsiliu o zlepšenie výberu daní zostáva tieňové hospodárstvo aj naďalej veľkou výzvou ovplyvňujúcou verejné príjmy. Neevidovaná práca vrátane nepriznávania odmeňovania a vyhýbania sa plateniu príspevkov sociálneho zabezpečenia deformuje pracovný trh a znižuje rozpočtové príjmy.
- (7) Prípady nerozvážnych podnikateľských praktík vo finančnom sektore, najmä v bankovom sektore, vytvorili spolu s neefektívnym dohľadom prostredie, v ktorom sa hromadia nerovnováhy. Dôveru vo finančný sektor posilní transparentné dokončenie nedávno začatých preskúmaní sektorov bankovníctva, poisťovníctva a dôchodkových fondov podľa najlepších medzinárodných postupov a prijatie nevyhnutných nadväzných opatrení. Pokračujúce úsilie o zlepšenie finančného dohľadu v bankovom aj nebankovom sektore bude navyše zohrávať dôležitú úlohu pri posilňovaní finančného systému a jeho umiestňovaní tak, aby podporoval vznikajúce makroekonomické oživenie.

- (8) Trh práce zaznamenal mierne oživenie, ale pretrvávajúce nedostatky aj naďalej brzdia rast a obmedzujú adaptačnú schopnosť hospodárstva. Štrukturálna povaha dlhodobej nezamestnanosti, zmenšujúca sa a starnúca pracovná sila, nízka účasť na trhu práce a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami bránia úpravám na trhu práce. Zatiaľ čo nezamestnanosť sa postupne znižuje, stále existujú značné výzvy, napríklad pokiaľ ide o dlhodobu nezamestnaných a mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Aktívne politiky trhu práce by mohli zohrávať výraznejšiu úlohu pri pomoci týmto skupinám získať prístup na trh práce. Aktivácia ľudí poberajúcich sociálne dávky je obmedzovaná rozdrobenosťou rôznych agentúr, ktoré vyplácajú dávky a poskytujú služby integrácie na trh práce, a obmedzenou spoluprácou medzi nimi. V rámci pilotného projektu sa vytvorili špecializované strediská pre zamestnanosť a sociálnu pomoc, ktoré spájajú služby úradu práce a agentúry pre sociálnu pomoc, ale zatiaľ nebolo prijaté žiadne rozhodnutie rozšíriť záber tohto projektu po jeho skončení v decembri 2016.
- (9) Hoci minimálna mzda v Bulharsku je stále najnižšia v Únii, od roku 2011 sa značne zvýšila a skutočnosť, že neexistujú objektívne kritériá na stanovovanie minimálnej mzdy, vytvára neistotu. Napriek úsiliu vlády a sociálnych partnerov v tejto oblasti Bulharsko stále nemá jasné usmernenia alebo transparentné kritériá pre stanovovanie minimálnej mzdy, ktoré zohľadňujú jeho dosah na vytváranie pracovných miest, sociálne podmienky a konkurencieschopnosť.
- (10) V Bulharsku pretrváva veľmi vysoké riziko chudoby alebo sociálneho vylúčenia, ako aj vysoká miera nerovnosti. Pokrok pri riešení chudoby a sociálneho vylúčenia obmedzujú pretrvávajúce výzvy v oblasti integrácie Rómov do pracovnej sily, uľahčovania prechodu zo školy do zamestnania a zlepšenia pokrytia a účinnosti sociálnej politiky, politiky zdravotnej starostlivosti a politiky trhu práce. Všeobecný systém minimálneho príjmu poskytuje obyvateľstvu len veľmi obmedzenú podporu a pomoc. Tento príspevok je pod hranicou chudoby a nezvyšoval sa v súlade s vývojom minimálnej a priemernej mzdy v posledných rokoch. Odhady pokrytia naznačujú, že veľká časť zamýšľaných príjemcov nedostáva dávky. Zmierniť chudobu by pri zachovaní fiškálnej zodpovednosti pomohla lepšia pomoc cieľovým skupinám.

- (11) Vzdelávací systém má len obmedzenú kapacitu na zahrnutie ohrozených skupín a na vybavenie vzdelávajúcich sa osôb potrebnými zručnosťami. Ohrozené skupiny, ako sú Rómovia a žiaci z chudobných rodín, aj naďalej čelia značným prekážkam v prístupe k vzdelaniu a pri ukončovaní vzdelávania. Úroveň zápisu Rómov do všetkých úrovní vzdelávania je značne nižšia než v prípade nerómskej populácie. Miera predčasného ukončovania školskej dochádzky sa naďalej zvyšuje a vo vidieckych oblastiach a menej rozvinutých oblastiach je mimoriadne vysoká. Na zlepšenie vzdelávacích výsledkov a zabránenie predčasnému ukončovaniu školskej dochádzky je kľúčové odstránenie prekážok účasti znevýhodnených detí na vzdelávaní v ranom detstve. Parlament prijal v septembri 2015 nový zákon o predškolskom a školskom vzdelávaní, ktorý je dôležitým krokom na ceste ku komplexnej reforme školského systému. Vykonávanie týchto právnych predpisov, spolu s cieľenými opatreniami na prekonanie nelegislatívnych prekážok brániacich plnej účasti znevýhodnených skupín na vzdelávaní, by malo v dlhodobom horizonte prispieť k zlepšovaniu rastového potenciálu bulharského hospodárstva a sociálnej súdržnosti. Miera zápisov a počet absolventov v terciárnom vzdelávaní stúpajú a miera zamestnanosti čerstvých absolventov sa pomaly zvyšuje, hoci zostáva výrazne pod priemerom EÚ.
- (12) Riziká vyplývajúce z vysokej zadlženosti podnikov a z prekážok pri znižovaní pákového efektu sú stále značné. Existujúci rámec pre platobnú neschopnosť poskytuje len obmedzený priestor na účinný proces reštrukturalizácie dlhu a nerieši vysokú úroveň zadlženosti podnikov. Reformy na zjednodušenie konkurzného konania podnikov by mohli zlepšiť znižovanie pákového efektu a viesť k novému poskytovaniu úverov a investíciám.
- (13) Systém verejného obstarávania v Bulharsku naďalej trpí štrukturálnymi nedostatkami vrátane systematických nezrovnalostí v postupoch verejného obstarávania, nedostatku administratívnych kapacít a nedostatočných kontrolných mechanizmov v spojení so systematickými súdnymi opravnými prostriedkami, ktoré často spôsobujú oneskorenie prác v teréne. Pri prechode na plne elektronické verejné obstarávanie sa dosiahol len obmedzený pokrok. Nedostatky bulharského systému verejného obstarávania viedli k prerušeniu platieb a k finančným opravám v programoch financovania z prostriedkov EÚ a negatívne vplyvajú na širšie podnikateľské prostredie.

- (14) Nestabilné politiky a nedostatok dôvery v kľúčové verejné inštitúcie, napríklad súdnictvo, majú odrádzajúci účinok na investície do bulharského hospodárstva. Pokrok v zlepšovaní investičnej klímy brzdí pomalé vykonávanie reformy verejnej správy a reforiem v určitých odvetviach, ako je výskum, inovácie a energetika. Hoci Bulharsko prijalo strategický rámec pre reformu a modernizáciu verejnej správy, pokrok je len mierny a jeho vykonávanie sa často odkladá. Nové právne predpisy nepodliehajú systematickému posudzovaniu vplyvu, hoci bolo zaznamenané určité úsilie túto situáciu zmeniť. Časté zmeny právneho rámca vytvárajú neistotu a negatívne ovplyvňujú podnikateľské prostredie. Korupcia stále zostáva závažným problémom a reakcii vnútroštátnych orgánov na tento problém aj naďalej bránia slabé a rozdrobené inštitúcie. Bulharsko dostáva v rámci mechanizmu spolupráce a overovania odporúčania v oblasti reformy súdnictva a boja proti korupcii a organizovanému zločinu. Tieto oblasti majú kľúčový význam pre celkové podnikateľské prostredie, a preto nie sú zahrnuté v odporúčaniach pre Bulharsko.
- (15) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra komplexnú analýzu hospodárskej politiky Bulharska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2016. Zároveň posúdila konvergenčný program, národný program reforiem a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Bulharsku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Bulharsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Európskej únie zabezpečením vstupov na úrovni EÚ do budúceho vnútroštátneho rozhodovania. Odporúčania v rámci európskeho semestra sú premietnuté do ďalej uvedených odporúčaní 1 až 4.

- (16) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala konvergenčný program a jej stanovisko⁴ je premietnuté najmä do ďalej uvedeného odporúčania 1.
- (17) V súvislosti s hĺbkovým preskúmaním Komisie a týmto posúdením Rada preskúmala národný program reforiem a konvergenčný program. Odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú premietnuté do ďalej uvedených odporúčaní 1 až 4,

⁴ Podľa článku 9 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Bulharsko v rokoch 2016 a 2017 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Dosiahnuť ročnú fiškálnu úpravu vo výške 0,5 % HDP smerom k dosiahnutiu strednodobého cieľa v rokoch 2016 a 2017. Ďalej zlepšiť výber daní a prijať opatrenia na zníženie rozsahu neformálnej ekonomiky vrátane neevidovanej práce.
2. Do konca roku 2016 dokončiť posúdenie kvality aktív a stresové testy bánk. Do konca roku 2016 dokončiť posúdenie súvah a stresové testy poisťovní a posúdenie aktív súkromných dôchodkových fondov. Podľa potreby prijať nadväzné opatrenia vo všetkých troch sektoroch a naďalej zlepšovať bankový aj nebankový dohľad.
3. Posilniť a integrovať sociálnu pomoc vrátane relevantných sociálnych služieb a aktívne politiky trhu práce, najmä pre dlhodobo nezamestnaných a mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Skvalitniť poskytovanie vzdelávania pre znevýhodnené skupiny vrátane Rómov. Zlepšiť efektívnosť systému zdravotnej starostlivosti zlepšením prístupu k zdravotnej starostlivosti, jej financovania a výsledkov v oblasti zdravotnej starostlivosti. V spolupráci so sociálnymi partnermi vypracovať usmernenia a kritériá na stanovovanie minimálnej mzdy. Zvýšiť pokrytie a primeranosť systému minimálneho príjmu.
4. Uskutočniť reformu rámca pre platobnú neschopnosť v záujme urýchlenia postupov ozdravenia a riešenia úpadku a zlepšiť ich účinnosť a transparentnosť. Zvýšiť kapacitu súdov týkajúcu sa konkurzných konaní. Posilniť kapacitu agentúry pre verejné obstarávanie a verejných obstarávateľov a skvalitniť koncepciu a kontrolu postupov verejného obstarávania, konkrétne úplným vykonaním národnej stratégie rozvoja sektora verejného obstarávania (2014 – 2020). Urýchliť zavedenie elektronického verejného obstarávania.

V Bruseli

Za Radu

predseda
